

Ryzykowność decyzji finansowych pod wpływem emocji wywołujących tendencje behawioralne dążenia i unikania

Ludzie codziennie doświadczają różnych emocji. Emocje, wywoływane przez różne obiekty, mogą wywoływać skłonność do reakcji w określony sposób. Jeśli coś wywołuje złość, zachęca do działania, aby jak najszybciej rozwiązać problem – taką tendencję możemy nazwać dążeniem. Strach natomiast skłania do unikania obiektu, który wywołuje emocję – taką tendencję nazywamy unikaniem. Warto zauważyć, że takie emocje mogą być wywoływane przez różne bodźce – strach może być wywołany przez pająka lub przez trudną sytuację na rynku pracy, podobnie złość, może być wywołana przez głośne zachowanie sąsiadów, jak i sytuację polityczną.

Ludzie codziennie podejmują też decyzje. Duża część decyzji zawiera czynnik ryzyka, który jest niejako wpisany w ludzkie funkcjonowanie – często podjęcie ryzyka jest konieczne, aby osiągnąć korzyści, ryzyko jednak z założenia wiąże się z możliwością porażki. Decyzje dotyczące finansów i inwestycji wydają się jednymi z najbardziej znaczących we współczesnym świecie, pieniądze są uniwersalnym zasobem, który może nam zapewnić bezpieczeństwo i rozwój, z kolei ich nagła utrata może narazić na nieodwracalne konsekwencje. Decyzje związane z ryzykiem finansowym wydają się obszarem wartym badania, ponieważ mają duże znaczenie nie tylko dla jednostek, ale też firm polegających na decyzjach inwestycyjnych zarządu.

Emocje wpływają na decyzje związane z ryzykiem finansowym, pozytywne stany skłaniają do bardziej ryzykownych decyzji, podczas gdy negatywne skłaniają do raczej zachowawczych decyzji inwestycyjnych. Wpływ tendencji dążenia i unikania wywoływanych przez emocje na ryzykowne decyzje finansowe nie wydaje się jednak tak oczywisty – emocje złości i strachu to negatywne stany, jednak wywołują różne reakcje u ludzi. W projekcie badawczym zamierzamy eksplorować wpływ emocji wywołujących tendencje dążenia i unikania na podejmowanie ryzyka finansowego. Emocje wywołujące dążenie, skłaniając do działania, mogą skłaniać do bardziej ryzykownych zachowań, podczas gdy emocje wywołujące unikanie mogą zachęcać do unikania ryzyka. Dodatkowo wpływ tendencji behawioralnych na podejmowanie ryzyka finansowego może się nasilać pod wpływem innych właściwości emocji, jak złożoność stanu emocjonalnego i pobudzenie przez niego wywoływane.

Projekt będzie wykorzystywał zadania, w których badani podejmują decyzje związane z ryzykiem finansowym w kontrolowanych warunkach. Metody eksperymentalne będą wymagać od badanych podejmowania decyzji odnośnie wysokości stawki obstawianej w grze losowej oraz angażowania się w dalszą grę lub nie. Poza decyzjami będą także zbierane czasy odpowiedzi badanych oraz dane neurofizjologiczne, które będą obrazować jak przetwarzane są decyzje po stymulacji określonymi emocjami. Wywołanie tendencji unikania, szczególnie jeśli jest bardzo silna, może wiązać się z przedłużonym czasem podjęcia decyzji. Dodatkowo różnica w napięciu rejestrowanym przez elektroencefalograf pomiędzy decyzjami podejmowanymi po stymulacji emocjami wywołującymi tendencję dążenia lub unikania może wskazywać na wysiłek, z jakim wiąże się podejmowanie decyzji podczas przetwarzania emocji. Ważnym aspektem projektu jest rejestrowanie danych behawioralnych i neurofizjologicznych w celu uzupełnienia już istniejących modeli wzajemnego oddziaływania emocji i decyzji.

Wyniki badań przeprowadzonych w ramach projektu wniosą dużo informacji do modeli tłumaczących podejmowanie decyzji finansowych. Zbadanie roli emocji wywołujących tendencje dążenia i unikania w procesie podejmowania decyzji może mieć znaczenie dla zrozumienia i przewidywania decyzji związanych z ryzykiem finansowym. Ze względu na zastosowaną metodologię badania pozwolą także zrozumieć emocjonalne czynniki wpływające na angażowanie się w gry losowe i hazardowe.